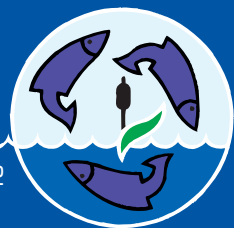

FERSKVANDSFISKERIBLADET

Udgivet af Ferskvandsfiskeriforeningen For Danmark – Anno 1902

Nr. 4 – 108. årg. august / september 2010

Åleyngel udsættes i ferskvand

Kløvborg-messen igen succes

Unge i Køge har viden om vandløb

Tværfaglig interesseorganisation for
lystfiskeri – ferskvandsfiskeri – akvakultur og bredejerinteresser

Formandens leder

Vådområder god eller dårlig ide

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark vurderer, at kommunerne vil få meget vanskeligt med at opnå frivillige aftaler for vådområder, formodentligt under 50 pct.

Der er afsat en milliard kroner til vådområde-projekterne, 20 pct. til kommunernes administration, 80 pct. til erstatninger til lodsejere/opkøbere af jord. I eksempelvis Limfjordsoplandet skal kommunerne finde godt 3000 ha. Hvis alle disse områder bliver gennemført, vil det reducere 415 tons kvælstof til Limfjorden. Der skal i alt reduceres over 5900 tons kvælstof til Limfjorden. Det vil sige, at ca. 7 pct. af reduktionen i bedste fald (hvis alle områder gennemføres) kommer fra vådområderne, det er småting.

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark anbefaler regeringen/miljøministeren at bruge milliarder til separation af kloak og overfladevand i stedet for til vådområder. Det vil give betydelig større miljøforbedringer.

Niels Barslund

Indholdsfortegnelse

Formandens leder.....	2
Ålen er rødlistet i dansk ferskvand.....	4-5
Ål skal frem over udsættes i ferskvand.....	6-8
De unge ved noget om fisk og vandløb	9-13
Hvordan slægter man en ørred?	14
Messen i Klovborg samlede interesse.....	15-19
Slamkegle i beton udvikling af elementdambrug.....	20
Åleyngel flygter fra vandløb	22-23
Kan laksen overleve uden udsætning?.....	24-26
Vær med i Naturens Dag - 12. september	27
KORT NYT.....	30

Fremtidens fiskepleje debatteres på temadag

Den kommende handlingsplan for fiskepleje skal nu udarbejdes for en 3-årig periode frem 2013.

Det vil foregå ved en temadag, der er berammet til lørdag den 4. september på Scandic Bygholm i Horsens, og her deltager alle medlemmer af § 7-udvalget for at drøfte det oplæg, der til den tid er udarbejdet af DTU Aqua med ideer og forslag til programmet. Det er meningen, at hver af de tilsluttede foreninger med en repræsentant

skal komme med et indlæg, hvorefter der så bliver debat. Forslag og bemærkninger modtager Fiskeridirektoratet meget gerne senest den 25. juni, så invitationer kan udsendes inden sommerferien.

Der bliver max plads til 150 personer, og blandt indbudte gæster vil være repræsentanter for kommuner og miljøcentre, bl.a. er det også meningen at spørgsmål om fisketegn og fiskepleje kommer til at gå op i en større helhed.

Alle former for transport af fiskeaffald

BJARNE'S FISKETRANSPORT

Dalsvinget 8 · 7200 Grindsted · Tlf 75 32 37 11 eller 40 94 90 66

Ålen er kommet på Rødlisten over danske ferskvandsfisk

Til gengæld er fire andre arter slettet bl.a. den oprindelige ørred

Den truede europæiske ål er nu kommet på den danske Rødliste over ferskvandsfisk, hvilket betyder at ålen nu betragtes som kritisk truet i ferskvand. Det er jo noget man har vidst i flere år, men nu er det fastslået officielt, og det indebærer så også beskyttelsesforanstaltninger efter regler gældende for den internationale beskyttelsesorganisation IUCN.

Der er sket nogle ændringer for bedømmelse og vurdering i forhold til tidligere Rødliste fra 1997, bl.a. bedømmes saltvandsfisk for sig, men da den nye vurdering kun gælder ferskvandsfisk, er det foreløbig kun ålen i ferskvand, der er kommet på den danske Rødliste som kritisk truet.

Ud over ålen er også havlampret blevet optaget på listen. Havlampret, der kan blive op til 75 cm., findes i dag kun i den vestlige og nordlige del af Jylland.

Fire arter er slettet på Rødlisten, fordi de ikke længere regnes for truet, bl.a.

ørred (*Salmo trutta*). De fleste oprindelige bestande af ørred er i fremgang og falder dermed ikke længere ind under en af trusselskategorierne. Slettet fra listen er ligeledes regnløjen, som er langt mere udbredt i Danmark end hidtil antaget. Finnestribet ferskvandsulk findes i Danmark kun naturligt i Skjern Åens vandsystemer. Her er bestanden i fremgang og er derfor ikke optaget på Rødlisten.

Endelig er pignmerling slettet. Den anses godt nok for sjælden, men over en årrække har den dog stabiliseret sig i Danmark, uden dog at være i fremgang.

Rødliste 2009 over danske ferskvandsfisk findes kun elektronisk som web-publikation. Den kan findes på adressen: <http://www.dmu.dk/Dyr-planter/redlistFrame/>

Det er Zoologisk Museum, Københavns Universitet og DTU Aqua, der har opdateret den danske Rødliste i forbindelse med arbejdet med Atlas for danske Ferskvandsfisk.

Smerling-par fotograferet af Bernt Renè Voss, der selv eksperimenterer med opdræt af den sårbare smerling.

Rødlisten over Danske ferskvandsfisk omfatter nu 10 arter, hvoraf den hvidfinnede Ferskvandsulke betegnes som forsvundet i Danmark, ål og dynd-

smerling er i kategorien kritisk truet, og betegnelsen sårbar har følgende fået: Dyndsmertling, smerling, havlampret, heltling, snæbel, laks og stalling.

Annonce Priser

Alle annoncepriser er inkl. 4-farver og ekskl. moms.

1/1 side (131 x 192 mm).....kr. 2.000,-	1/3 side (131 x 60 mm).....kr. 1000,-
1/2 side (131 x 94 mm).....kr. 1.200,-	1/4 side (131 x 44 mm).....kr. 800,-

Annonceindleveringsfrist

Ferskvandsfiskeribladet udkommer 6 gange årligt:
15. februar, 15. april, 15. juni, 15. august, 15. oktober og 15. december.

Sidste frist for rettidig indlevering af annoncer, er den 20. i måneden før udgivelse.

Al henvendelse vedr. annoncer rettes til:

Niels Lauritsen
Silkeborg Bogtryk,
Postbox 305, 8600 Silkeborg
Tlf. 4698 1592
e-mail: nl@silkeborg-bogtryk.dk

REPARATION AF DAMBRUG

Udførelse af nye kummearlæg
Indhent uforbindende tilbud.

HEE ENTREPRISE A/S

- den totale løsning

Holstebrovej 79, Hee, 6950 Ringkøbing
Tlf. 9733 5360 / 9732 1274 Fax: 9733 5560
info@hee-entreprise.dk www.hee-entreprise.dk

Åleyngel skal fremover udsættes i ferske vande

Formålet med udsætninger af ål er genopretning og ikke større fangster

På det seneste møde i § 7-udvalget den 15. juni fik deltagerne en orientering vedrørende gennemførelse af foranstaltninger til genopretning af

bestanden af europæisk ål, herunder om forventet tilskud fra EU's Fiskerifond til udsætning af ål.

Sådan er langt de fleste ål hidtil blevet udsat i marine områder i Danmark.

Sådan vil åleudsætningerne komme til at foregå fremover – i ferske vand.

Udvalgets formand, Birgit Bolgann henviser til, at den fremtidige åleudsætning skal medvirke til bestandsophjælpning i forhold til forordningen og altså ikke til bedre muligheder for at fange ål.

Der arbejdes i øjeblikket på, at der kan opnås EU-støtte til åleudsætningerne, som indgår i bevaringsforanstaltningerne i henhold til den danske åleforvaltningsplan.

Disse ål skal i henhold til åleforvaltningsplanen og forordningen udsættes i ferskvandsområder.

Disse udsætninger har allerede fundet sted, når dette blad læses, men der er dog også udsat 300.000 stk. sætteål i marine områder, hvilket er det laveste antal i mange år, og disse ål er fortsat finansieret af fisketegnsmidlerne. Når

DTU også har åbent op for, at der kan udsættes et mindre parti ål i marine områder, så hænger det sammen med, at netop undersøgelser foretaget af DTU Aqua indikerer, at ålene vokser og overlever bedre i marine områder, sammenlignet med i ferskvand.

Derfor er der, på trods af at der i mange danske kystnære marine områder foregår et fiskeri efter ål, god ræson i at udsætte ål i marine områder, sagde Birgit Bolgann, idet der fra udsætninger her vil være en væsentlig produktion af blankål, som udvander mod gydepladserne. Desuden forventes en del af de udsatte ål at vandre til ferskvand, og vil således på denne måde bidrage til at forøge udvandringen af blankål fra ferskvand til gydepladserne.

På flere forespørgelser gjorde Birgit Bolgann også gældende, at der i henhold til såvel forordningen som den danske åleforvaltningsplan skal sættes ud i ferskvand med henblik på at flytte udsætningerne fra at komme ålefiskeriet til gode til at komme bestanden til gode.

Netop spørgsmålet om udsætning i ferskvand eller marine områder afstedkom nogen debat på § 7-udvalgets møde, bl.a. var Dansk Fritidsfiskerforbunds repræsentant, Harry Lorentzen utilfreds med at det ikke fra starten var gjort klart, at udsætningerne skal foregå i ferskvand. Det kan give problemer med at finde folk til at foretage udsætningerne i marine områder.

Birgit Bolgann beklagede, at det ikke gik tydeligt igennem, at der i henhold til såvel forordningen som den danske åleforvaltningsplan frem over skal sættes ud i ferskvand med henblik på at flytte udsætningerne fra at komme

fiskeriet til gode til at komme bestanden til gode.

Da undersøgelser viser, at udsætninger i brakvand også kommer bestanden til gode, vil der måske være basis for at se på mulighederne for at være mere fleksible omkring udsætning i forhold til forvaltningsplanen. Det vil dog i forhold til EU ikke være helt enkelt, da der er tale om justering til det, der fremgår af den plan der er godkendt for Danmark, men det vil være et element, som der vil blive arbejdet videre med.

NYETABLERING AF DAMBRUG – OMBYGNING AF DAMBRUG

GIVE ELEMENTER, SÅ ER DU SIKKER

VI LEVERER OG MONTERER BETONELEMENTER TIL ALLE DAMME, KANALER, RENSEANLÆG M.V.

- SKRIDSIKRE GANGBÆLKER
- ELEMENTER ER STØBT I FLYDEBETON
- STANDARDELEMENTER - ELEMENTER PÅ "MÅL"
- LYNHURTIG MONTERING - TIL SELVBYGGERE, MEDBYGGERE
- GERNE I SAMARBEJDE MED DIN ENTREPRENØR

Konsulent LEIF POULSEN
GIVE ELEMENTFABRIK A/S

40 21 24 60

Tilbud-brochurer-konsulentbesøg ifb.

De unge ved hvordan et godt vandløb skal være

Spændende eksperiment i Køge Å viste stor interesse hos skoleklasser

Tekst og foto: Henning Nielsen

Tirsdag den 18. maj blev en helt speciel skoledag for 8. C fra Nikolai Skole i Køge. Eleverne havde nemlig forladt skolelokalerne og undervisningsmaterialer for i stedet for at trække i waders og andet praktisk tøj, så de i stedet for skolebænken kunne besætte en del af Køge Å på Gammel Kjøgegaards arealer.

Formålet med at "slippe" børnene ud i vandløbet var at give dem en helt anden form for undervisning, end den de normalt tog imod inden døre, og det var virkelig noget der optog de unge mennesker.

Det var DTU Aqua, Fiskeridirektoratet og Danmarks Sportsfiskerforbund og Køge Sportsfiskerforening, der i fællesskab havde sørget for arrangementet med at undervise børnene i, hvordan en kort strækning af Køge Å kunne gøres til et perfekt levested for åens dyreliv.

Se, det var vel nok en form for biologi, som de gik op med i liv og sjæl! De

Fiskekonsulent Finn Sivebæk, DTU Aqua, fortæller om elektrofikseriet.

Det blev en fantastisk oplevelse at vade ud i åen for at fange småfisk og insekter.

var på forhånd grundlæggende blevet undervist i hvad et åløb i grunden er, og de unges viden var på grænsen til det fabelagtige.

De kunne berette om vandtanglopper, vandkalve, vårfluelarver, slørvinger og mange andre af vandløbets "kriblen og krablen". De vidste også meget om,

hvordan ørreden har det i mange danske vandløb, de vidste alt om, hvordan fiskenes livscyklus foregår, og alt beretede de om, mens de iført waders og med smånet i hænderne fandt ud af, hvad åløbet gemte. De unge mennesker havde også en god baggrund om, hvordan de oprindelige og naturlige

vandløb var blevet ødelagt af menneskets indgriben og ødelæggelse af naturen – og det var ikke bare noget de havde lært udenad, de havde virkelig også holdninger og følelser med i deres syn på naturen.

Og natur, det var der i området ved Gammel Kjøgegaard, hvor Køge Å slyngede sig gennem skov og krat, mens nattergalen underholdt på den mest

vidunderlige måde. Det var noget helt andet at opleve naturen og skaffe sig lærdom om den, iført waders, frem for at studere en bog i et lummert klasselokale.

Meningen med det store arrangement var at give børnene den bedste mulighed for forståelse for, hvad vi går glip af, hvis naturen ikke får hjælp – og hvordan naturen kan hjælpes.

Her er det en mindre klasse, der får undervisning i åløbet "kriblerier".

Derfor fik de unge mennesker da også indblik i hele forløbet af, hvordan et åløb kan forbedres og gøres til et perfekt levested for åens dyreliv.

- En vandkalv er tegn på vandløbets gode kvalitet, fortæller Finn Sivebæk og viser, hvordan sådan et lille "kræ" ser ud.

Første betingelse for at kontrollere vandløbet, var at finde ud af, hvilke dyr, der opholdt sig i åen, og det var netop noget børnene havde tjek på. Ved at benytte de medbragt net flittigt kunne de fastslå, om det var tanglopper, døgnfluer eller vårfluer, der blev fanget – og dernæst kunne de også netop ud fra disse fangster fastslå, at vandet i Køge Å var rent, når disse dyr kunne leve i vandet. Ud fra fangsterne kunne børnene så også fastslå, hvorvidt der kunne sættes ind med ekstra foranstaltninger, som f.eks. at skabe gydepladser.

De unge fik så også lejlighed til at følge Finn Sivebæk som elektrofisker, og det viste sig godt nok, til trods for den gode vandkvalitet, at ørrederne var lidt for små, men det er der også råd for, ved at skabe bedre ynglesteder og gemmesteder for ørrederne i vandløbet. Derfor fik børnene fra Skt. Nikolai Skole også til opgave sammen med sportsfiskere at etablere to nye gydebanks ved at fylde seks tons småsten ud i åløbet.

Gydebanks er mange steder en mangelvare, fordi menneskelig aktivitet, opgravning og regulering af vandløbene simpelthen har ødelagt fiskenes ynglepladser, men ved at anlægge nye gydebanks af grus og småsten, kan ørred og laks igen grave deres æg ned, og ørredbestanden kan i de fleste vandløb mangedobles.

Det var disse kendsgerninger, børnene fra 8. C havde for øje, da de

arbejde under højtryk med at forbedre fiskepladserne i Køge Å, og Finn Sivebæk, der stod for den praktiske del af ”redningsaktionen” var stærkt imponeret af børnenes interesse og iver.

Der blev også i forbindelse med projektdagen udsat 500 nye små ørreder på 10-15 cm. i åløbet, og det var også elever fra 8C, der kunne fortælle, at de små fisk om et års tid vil trække ud i havet for så at vende tilbage til det selv samme vandløb, når de vejer op til 3-4 kg. Til den tid er det så vigtigt, der er gydebanker klar til at modtage fiskene, så nye generationer kan vokse op. Temadagen på Gl. Kjøgegaard sluttede

med, at eleverne fra Skt. Nicolai Skole også fik lejlighed til at smage ørred fra grillen – dog af fisk, der var medbragt til lejligheden.

Det blev alt i alt et særdeles vellykket arrangement i Køge, dels medvirker det helt sikkert til, at der kommer flere sportsfiskere til, men det var også tydeligt, at oplevelsen i det hele taget var med til at skabe større forståelse og viden for naturen blandt de unge – uanset sportsfisker eller ej.

Hjælpende hånd fra inspektøren

Børnearrangementet i Køge blev også overvåget af Fiskerikontrollen i Roskilde. Her er det fiskeriinspektør Claus Bonde Eriksen, der giver en hjælpende hånd, da ferskvandskonsulent Finn Sivebæk skal have startet sit transportable elfiskeudstyr - en begivenhed der samlede stor interesse.

Hvordan slagter man en ørred??

Når børn skal lære om fisk, er det ikke nok bare at kende fiskens biologiske forhold, og når der skal spises fisk, må man ikke få den opfattelse, at det er kun noget man køber hos fiskehandleren eller finder i supermarkedets køledisk.

Derfor havde DTU Aqua, Fiskeridirektoratet, og Danmarks Sportsfiskerforbund også sørget for, at eleverne fra Skt. Nikolai skoles 8. C i Køge også fik noget at vide om, hvordan man slagter en fisk, da der blev holdt temadag på Gammel Kjøgegaard ved Køge Å.

Det er vigtigt, der drager omsorg for at lære børnene, hvordan man så skånsomt som muligt tager livet af fiskene, og derfor havde man også fået besøg fra Hvilested Dambrug ved Kolding. Man medbragte et stort kar med opdrættede ørreder, og mens de små ørreder blev brugt til udsætning, blev de større efter en tur på grillen til frokost for 8 C.

Det kræver øvelse og en smule mod at ramme en sprællende ørred i hovedet i første slag, så den dør med det samme og ikke lider, men det er den korrekte måde at aflive en fisk på forsikred både dambrugere, biologer og fiskere de godt nok lidt forbavsende skoleelever.

For at komme helt tæt på åens fisk, skulle eleverne også skære fisken op og se på deres indvolde, og det var en rigtig god ting, at fisken også undersøgt på denne måde.

Endnu engang viste eleverne rigtig stor interesse for åens muligheder af friske fisk, og interessen var ingenlunde mindre, da frokosten var klar på grillen.

Aqua-messen i Klovborg samlede god tilslutning

Der blev vist både "små dimser" og store fabrikshaller til indendørs dambrug

Tekst: Henning Nielsen
Foto: Viola Mathiasen

Godt nok er Klovborg ikke nogen verdensby, og godt nok hører den efterhånden årlige aqua-messe i Klovborg ikke til de mest imponerende i verden, men hvor får man dog på denne messen slået fast, at danske aquavirksomheder er af verdensformat, når det gælder om at opfinde, udvikle og etablere nye virksomheder indenfor fiskeopdræt. Overalt i verden sætter danske virksomheder deres præg, og det behøver slet ikke at være enorme firmaer, for at de kan gøre sig gældende på verdensplan.

I dagene 16.-17. juni havde Ove Ahlgreen, Midtjysk Aqua i Klovborg, igen arrangeret en messe for udstyr og projekter indenfor akva erhvervet. Tidspunktet for messen var rykket frem på midsommeren, og så blev messen i år afviklet midt på ugen, frem for på en weekend, og det var åbenbart ikke til skade for arrangementet. Der var flere nye udstillere, og der var også stor in-

Robert Knudsen fra firmaet RK Plast i Skive med udstillingens mindste enheder.

En håndfuld små "dimser" til biologisk vandrensning.

teresse fra publikums side, så Klovborg kunne igen gøre sig som messeby, når Danmark skal vise, hvad der kan præsteres på verdensplan.

Vi gik lidt i dybden med enkelte af udstillerne for at vise alsidigheden, for i virkeligheden var der tale om en meget bred vifte af tilbud til hele verden – fra små plast-dimser til store indendørs dambrugs anlæg, og alt hvad der så ligger der imellem, f.eks. eksport af æg til klækning, foder til fiskeopdræt, specialprodukter af økologisk opdrættede fisk, pumper, iltningsudstyr og store

betonbassiner med indbygget nytænkning og fremtidsperspektiv.

Dambrugsanlæg på Ungarns Puszta

Firmaet Cowex fra Bornholm var med på messen i Klovborg for første gang, og Henrik Dam Pedersen, der repræsenterede det bornholmske firma på messen, sagde at det er vigtigt at "vise flaget". Vi har været med mange steder ude i verden, men nu ville vi også gerne vise jyderne, hvad det er vi kan præstere.

Ude på den ungarske Puszta ligger dette aqua-anlæg som Cowex fra Bornholm har opført.

Cowex ligger på Bornholm, hvor vi i øvrigt som første projekt etablerede Bornholms Lakseklækkeri til produktion af smolt.

Siden er det blevet til anlæg flere steder i verden, bl.a. i New Zealand med en produktion på 600 ton

gule ørreder, et helt igennem robotstyret indendørs anlæg.

Også på den ungarske puszta har firmaet produceret et stort indendørs anlæg til opdræt af ål. Her henter man det kolde vand op fra undergrunden til åleopdrættet, og samtidig henter man varmt vand op til opvarmning. Vores anlæg er kendt for netop at være energibesparende, og det betyder meget i denne branche, siger Henrik Dam Pedersen, som også kan fortælle at firmaet står bag et åleproduktionsanlæg i Jylland og et smoltanlæg i Skotland. Seneste er et stort indendørs anlæg i

Tyskland, og mens det tidligere næsten var en betingelse, at et dambrugsanlæg skulle ligge ved et vandløb, så er det i dag slet ikke ualmindeligt, at det kan ligge i et industrikvarter side om side med en møbelfabrik eller en elektronikfabrik. Det skyldes de nyeste former for recirkulering, som betyder at dambrugs bassiner ikke nødvendigvis skal ligge under jordhøjde.

Små dimser med stor virkning

Virksomheden RK Plast i Skive var nok den af udstillerne på messen i Klovborg, der præsenterede de mindst enheder, men til gengæld var "småtteri-erne" af megen stor betydning.

Robert Knudsen, som repræsenterede firmaet på messen, kunne fortælle, at firmaet selv havde opfundet og sat "dimsen" i produktion efter at

Henrik Dam Pedersen fortæller om bornholmske projekter ude i verden.

den i samarbejde med danske dambrugere var udviklet og patenteret som et nyt unikt bio-medie kaldet RK Bio-Elements.

De små elementer er specielt velegnet som filtre til biologisk vandrensning indenfor akvakultur og spildevandsrensning. De er meget små, vejer bare 0,93 gram pr. kubikcentimeter, men da der skal mange til, hvor de skal indgå som filter i et større vandrensningsanlæg, så kan der trods alt godt blive tale om, at der skal rigtig mange til. Elementerne er produceret i i Poly-

Propylen (PP), som ikke indeholder halogener og kan derfor genanvendes eller destrueres ved forbrænding, hvor slutproduktet udelukkende består af vand og kuldioxid.

Ideen med de små sprøjtetøbte plastkomponenter er kort fortalt, at deres særlige konstruktion og udformning gør, at de opfanger alle biologiske urenheder i biologisk vandrensning (eller luftrensning) samt i okkerfiltrering i bl.a. vandværker.

Det er ikke kun danske dambrugere, der har fundet ud af de små dimser store virkning. RK Plast i Skive sælger 90 pct. af sin produktion til udlandet, bl.a. til Polen, Norge og Iran, og den lave vægtfylde gør transporten over store afstande lettere. Ellers er der flere miljøgunde for at anvende "de små dimser" – at spare på vandforbrug og energi, at materialet kan genbruges, at de giver rent vand og skåner miljøet, understreger Robert Knudsen.

Opfinderudstyr på bestilling fra brugerne

Oliver Bach er direktør for firmaet Wintec Aps i Brande, og ham mødte vi også på messen i Klovborg med et alsidigt tilbud.

- Det er næsten lettere at sige, hvad jeg ikke kan tilbyde, sagde han og henviste dels til sin alsidige uddannelse fra bl.a. vindmølleindustri og Legoklodser. Jeg har også opholdt mig en hel del i udlandet, bl.a. i Indien, men ellers er det mest sådan, at det er mig

Oliver Bach fra Vintec i Brande fortæller om sit eventyrlige liv til Ferskvandsfiskeribladet's redaktør.

der bliver anmodet om at fremstille et eller andet til mange former for industribyggeri. Det kan også være udstyr til akva-kulturen, og det er vældig interessant at kunne hjælpe med udvikling af maskiner og udstyr, siger han. På

den måde gælder det altså om at løse nogle opgaver, frem for at komme med nogle opfindelser.

Se også næste side om slamkegle i beton.

Brugsmodelanmeldt slamkegle til dambrug

Der er mange fordele ved det nye system, skriver producenten

På Aqua messen i Klovborg var der blandt de meget alsidige udstyr til akva kultur også udstillet et nyt slamkeglesystem i beton fra Give Elementfabrik.

I en pressemeddelelse omtales det nye system med mange fordele, bl.a. hedder det:

I bestræbelserne for at gøre elementbyggerisystemet fuldkommen, har vi udviklet et helt nyt præfabrikeret slamkeglesystem i formglat "flydebeton". Det nye system er kendetegnet ved i modsætning til andre kendte modeller, at keglerne, af hensyn til at opnå den optimale hydraulik på tømningstidspunktet, er udført i en kombination af pyramideform, der går over i en keglestub, en såkaldt hybridkegle med helt afrundede "hjørner", for at imødegå ophobninger i keglens hjørner.

Elementerne vil normalt blive leveret i 2-3 meter lange udgaver med henholdsvis 2 og 3 kegler, som i bunden er afsluttet af vaccumrør for udtagelse af slammet.

Fordelen ved det nye system – udover den ideelle hydraulik – er at det er nemt at montere, økonomisk at anvende, dækker hele kanalens bredde, gavlenden kan anvendes som fundament for kanalelementer.

De hidtil kendte problemer med at komprimere sand mellem keglerne, er løst ved at man kun har de to skrånede sider at udfylde med.

Systemet leveres også uden indvendige trekantsider d.v.s. som trug, der anvendes hos de dambrugere, der ønsker at etablere sig med støvsugning i stedet for vaccum udsugning.

Alt træarbejde udføres i fineste kvalitet

Tuder, riste, skodder og ristepinde. Landbrugshaller - Vinduer træ og plast.

Føvling Træbyg

v/ Erling H. Viuf

Tlf. 7539 8089 - 4017 5289

Kløvermarken 3, 6683 Føvling

LM Pumps

Lykkegaard A/S etableret i 1883

Propelpumper

Propelpumper med flow fra 20 l/sec. op til 5000 l/sec bliver produceret her på fabrikken. Over 5000 LM pumper flytter vand worldwide, nogle af dem siden fyrrerne.

Propelpumper fra LM Pumps arbejder med:
Akvakultur • Afvanding • Store Akvarier
Natur Parker • Vandforsyning • Ballast
Regnvand • Renseanlæg • Oversvømmelse
Inline Industrien • og mange andre steder !

Propelpumper fra LM Pumps udføres i:
Materialer som Galvaniseret stål • Støbejern
Rustfri syrefast • Duplex • HDPE Plast

Pumper til renselanlæg, 2 til 5 % faststof

Ny Propelpumpetype udført i HDPE plast for varmt saltvand.

Saltvandspumper til store akvarier

Dokpumper til skibsværft, tørdok installation.

Friskvandsforsyning til akvakultur

LYKKEGAARD AS

Nyborgvej 35 - DK-5863 Ferritslev Fyn
Tlf. + 45 65981316
E-mail lm@lykkegaard-as.dk

www.lykkegaard-as.dk

Sætteål flygter fra de ferske vandløb

85 pct. af de udsatte ål var væk indenfor et år i jyske vandløb

DTU Aqua har udsat mærkede ål i to jyske vandløb for at undersøge, hvad der sker med de udsatte ål, og

undersøgelsens resultat bakker ikke ligefrem op bag den nye beslutning om at ål frem over skal udsættes i

Ålene flygter fra ferske vandløb viser DTUs undersøgelser.

ferskvand. Det viser sig nemlig, at 85 pct. af de udsatte ål forsvinder fra udsætningsområderne allerede indenfor det første år.

Det kunne tyde på, at ålene ikke trives i de tilløb hvor forsøgene foregik, men søger ned i dybere dele af vandløbet. Det bestyrkes også af, at udsætningsforsøg i Roskilde Fjord, hvor samme størrelse ål har vist god længdevækst på 4-7 cm. om året, og hvor det er estimeret, at ca. 13 pct. af de udsatte fisk indgår i det lokale fiskeri og er udtryk for en god overlevelse og trivsel af de udsatte fisk.

Spørgsmålene til undersøgelsen har bl.a. været om ålene overhovedet overlever eller om de vandrer væk fra udsætningsområdet.

Fiskeplejens bestandsophjælpningsprogram anvendte sætteål med en vægt på 2-5 gram. I undersøgelsen i de jyske vandløb benyttede man sættefisk på 3-9 gram. De blev mærket med et kodet wiremærke(cw) og udsat på bestemte vandløbsstrækninger i henholdsvis Madum Å i Vestjylland samt en række tilløb til Gudenåen.

For at undersøge om fiskene blev i udsætningsområdet blev der systematisk elektrofisket i udsætningsområdet samt op- og nedstrøms udsætningsområderne.

Formålet med at udsætte ål er at genskabe en bestand af ål i områder, hvor der er sket en markant nedgang, og for at øge bestanden af ål i de

danske vandløb, søer og kystnære områder, blev der i 1980'erne etableret et egentlig program for bestandsophjælpning af ål.

Faldende fangster af ål i fiskeriet siden 1960'erne udløste en statsbevilling til bestandsophjælpning i 1987, og lige siden er der hvert år udsat ål i kystområder, søer og vandløb. Med fritidsfiskerlicensen, der startede i 1990'erne blev flere penge anvendt til åleudsætninger, og de har varieret gennem årene med over 8 millioner udsatte ål i 1995 til mindre end 1 million i 2007-2009 på grund af de tårnhøje priser for indkøbte glasål.

Foto: Niels Lauritsen.

Historier fra Fiskeplejen 2009:

Kan laksen overleve uden udsætninger?

Målrettet fiskepleje har skabt imponerende resultat i Skjern Å

Under Fiskeplejen 2009 var der i alt 31 projekter, hvoraf de 24 er projekter som fortrinsvis er relateret til ferskvandsområdet. I år har DTU udvalgt to projekter for at præsentere dem på en lidt anderledes og mere populær og letlæselig måde. Sektionsleder for Ferskvandsfiskeri og -økologi, Anders Koed, udtrykker håb om, at beskrivelserne kan virke som appetitvækkere og give lyst til at læse mere om andre projekter i Fiskeplejen:

Laksebestanden i Skjern Å har ikke været større i nyere tid, end den er nu.

Det er resultatet af mange års målrettet fiskepleje. Der er dog stadig et stykke vej, før laksebestanden kan klare sig, uden at der bliver udsat laks. Derfor er der fortsat behov for at genoprette laksens gydeområder og sikre fri passage til og fra gydepladserne.

DTU Aqua følger udviklingen i laksebestandene i de vestjyske vandløb. Som en af vores opgaver indenfor Fiskeplejen. I 2008 var turen kommet

til Skjern Å, hvor vi undersøgte, hvor mange laks, der kom op for at gyde i åen, hvor de gydede, og hvilke vandløb de stammede fra.

Når vi skal beregne, hvor mange laks der er i en å, el-fisker vi i en periode og udstyrer de fangede laks med et lille elektronisk mærke, inden de bliver sat tilbage i åen. Senere el-fisker vi igen og registrer antallet af mærkede og umærkede laks. Ud fra dette forhold kan vi beregne det totale antal laks i åen.

Under el-fiskeri i 2008 i Skjern Å fangede vi 604 laks. Gennemsnitsstørrelse på laksen 80 cm., hvilket er ret højt. De fangede laks gav grundlag for at beregne gydebestanden til 2800 laks. Sportsfiskerne havde hjemtaget ca. 500 laks, så det endelige estimat blev på 3300 stk. laks.

For at se hvor laksens vigtigste gydepladser er i Skjern Å, blev 60 af de el-fiskede laks udstyret med en lille radiosender, så deres færden kunne følges. Undersøgelsen viste, at laksen gyder i forskellige dele af Skjern

El-fiskeri er et vigtigt led i Fiskeplejens virke.

Å's hovedløb og i de største tilløb. De vigtigste områder var den nederste del af Karstoft Å, Vorgod Å og hovedløbet omkring Skarrild.

Selvom de fleste af laksene i undersøgelsen gydede på de gammelkendte pladser, var der også en del, der søgte op i tilløbene og langt op i selve hovedløbet for at gyde i området, der før var svært tilgængelige. Det understreget behovet for at sikre fri passage for laksene i vandløbene.

Naturlige laks og strejfere

Alle opdrættede laks, der blev udsat i Skjern Å i 2003-2005 og en del fra 2006, var mærkede. Det giver mulighed for at se, hvilke års udsætninger der især har bidraget til den nuværende laksebestand.

Ca. 70 pct. af de fangede laks var imidlertid umærkede. Det betyder, at de enten kom fra de umærkede udsætninger fra 2006-07, fra udsætninger af umærkede laks i andre år, eller at de er vilde, naturligt producerede laks fra Skjern Å. En overraskende stor del (11 pct.) af laksene var mærket på en måde, der viste, at de var sat ud i Storåen, og altså er "gået galt i byen", da de gik op i Skjern Å.

Undersøgelsen viste også, at der var mange laks, der overlevede gydningen og således kan komme tilbage og gyde igen. Det betyder at de udlegede "nedfaldsfisk" er værdifulde for bestanden og bør beskyttes i fiskeriet.

Selvproducerende bestande er målet

DTU Aquas undersøgelser viser, at laksebestanden i Skjern Å er godt på vej til at kunne reproducere sig selv. Samme positive udvikling har vi set i vores undersøgelser af andre vestjyske vandløb. Størstedelen af de mange laks, der fanges, stammer dog stadig fra udsætninger, men hvis arbejdet for at forbedre laksens levesteder fortsætter, vil der komme flere vilde smolt og gydelaks, så udsætningerne på et tidspunkt kan ophøre.

De næste år bliver afgørende for, om de vestjyske laksebestande på længere sigt kan overleve uden udsætninger. Der bliver behov for at forbedre habitaterne og skabe flere områder med gydemuligheder, og man sikre laksens fri passage til og fra gydepladserne i vandløbene. I den forbindelse er det et problem, at Vandplanerne under Vandrammedirektivet ikke forholder sig til de opstemninger, som findes ved flere vandkraftværker i vores vandløb.

Vær med i Naturens Dag

- 12. september

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening samarbejder om at invitere til en naturoplevelse for hele landet søndag den 12. september, og din forening under Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark er meget velkommen til at være med.

Du skal blot tilrettelægge et arrangement – stort eller lille – på netop denne

dag og så annoncer det på hjemmesiden www.naturensdag.dk. Her bliver du så guidet igennem en række spørgsmål, er så med i det store arrangement og får tilsendt plakater m.m.

Du kan også ringe til Susie Langbæk i Danmarks Naturfredningsforening på tlf. 31 19 32 11 og få flere oplysninger.

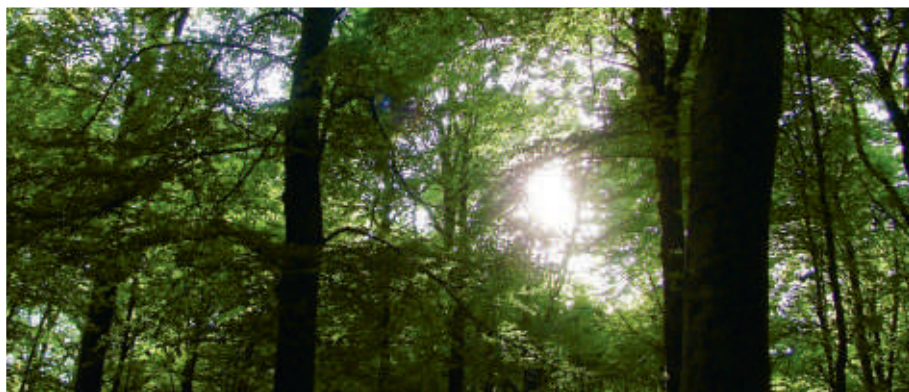

Foto: Niels Lauritsen.

FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN for Danmark

Formand

Niels Barslund (ansvarshavende redaktør)
Vormstrupvej 2, 7540 Haderup.
Tlf. 9745 2046 · Mobil 29 26 51 11
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Næstformand

Max Thomsen, Gl. Viborgvej 405, Ålum,
8900 Randers. Tlf. 8646 6053-2081 6053
maxgjerrild@elromail.dk

Medlemsskab og kontigent

Personligt medlemsskab kr. 475,- årligt
(inkl. Ferskvandsfiskeribladet)
Foreningensmedlemsskab kr. 870,- årligt
(afhængigt af medlemsantal)

Kontorhjælp

Gitte Underbjerg, N.P. Danmarksvej 79,
8732 Hovedgård. Tlf. 5124 0211
gun@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Aqua-Dam

Jens Kristian Nielsen, Toftvej 14, 6950 Ringkøbing
Tlf. 97 32 60 77 · Fax 97 32 61 77
aquadam@post9.tele.dk

Bestyrelse

Akvakultur
Jürgen Vogt ..... tlf. 5174 4618
Ove Ahlgreen ..... tlf. 7577 0515
Ole Valgaard Holang..... tlf. 7577 0151
Søren Lauritsen ..... tlf. 8657 0506

Erhvervsfiskere

Leif Olesen..... tlf. 7578 2201

Lystfiskere

Max Thomsen..... tlf. 8646 6053
Hilmar Jensen..... tlf. 4029 6881
Torben Salling..... tlf. 9868 3381
Bjarke Bak ..... tlf. 6029 0828
Torben Buchardt Jensen ..... tlf. 9814 6697

Bredejere

Schneider Philipsen..... tlf. 9745 2271
Niels Barslund ..... tlf. 9745 2946

Fiskeaffald anvendeligt som biogassubstrater

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Århus bag spændende forsøg

Fiskevoks kan anvendes som substrat i biogasproduktion i kombination med kvæggødning, og husdyrgødning er sandsynligvis den mest almindelige ingrediens i biogassubstrater i Danmark.

For nylig er fiskeaffald blevet afprøvet, og det viser sig, at det har potentiale som energikilde.

Den høje koncentration af energi er dog ikke uden problemer.

Undersøgelsen der blev foretaget på det store forsøgsanlæg ved Det Jordvidenskabelige Fakultet ved Århus Universitet, har faktisk sin begyndelse i Norge. Som følge af store afstande mellem de norske landbrug og den store andel af små landbrug, er store biogasanlæg, som udelukkende anvender husdyrgødning,, ikke en gangbar løsning i Norge.

Det kan derimod være en mulighed at kombinere husdyrgødning med affald fra fødevarer og fiskeindustrien til biogasprodukter.

Et projekt støttet af den norske olieproducent G.C. Riber Oils ved Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Århus blev igangsat for at undersøge potentialet af fiskeaffald i kombination

med husdyrgødning til biogasanlæg, og resultatet er nu præsenteret i en rapport.

Den viser, at fiskevoks(stearin) er et godt produkt med et meget højt udbytte.

Hovedindgangen til Århus Universitet.

KORT NYT

Ny viden om ålens vej til Europa

Ålens liv i oceanet er stadig gådefuldt. Nu kaster nye resultater fra Galathea 3-ekspeditionens togt i Sargassohavet nyt lys over larvernes opvækstbetingelser og fødevalg og peger på en alternativ rute for larvernes drift mod Europa.

Der er stort behov for en bedre forståelse af de tidlige stadier i ålens liv langt ud i oceanet, fordi både den europæiske og den amerikanske ålebestand er stærkt faldende.

Netop nu offentliggøres to helt nye resultater fra et forskningsprojekt, der har indsamlet data på ålens gydepladser i Sargassohavet på den danske Galathea 3-ekspedition 3 i 2007.

Forskningsresultater publiceret i "Proceedings of the Royal Society" viser, hvor vigtigt det er at inddrage klimaets påvirkning af havets processer for at bedømme ålelarvernes opvækstmuligheder og årsagerne bag den faldende rekruttering af åleyngel.

- Vores undersøgelser i Sargassohavet påviser en vigtig sammenhæng mellem de fysiske og biologiske forhold i området. Den front, der dannes, når varme tropiske vandmasser møder koldere nordatlantisk vand, har afgørende betydning for ålelarverne, fortæller seniorforsker Peter Munk, DTU Aqua.

Med tryk på forskellighed

Vi er engagerede i vore kunders forretningsudvikling og kommunikationsbehov. Det gælder både den mindre lokale kunde – og større samarbejdspartnere med krav til effektivitet og volumen.

prepress
offset
digitalprint
postpress
distribution
Internet

Stagehøjvej 27 · 8600 Silkeborg · Tlf. 8682 1655
www.silkeborg-bogtryk.dk

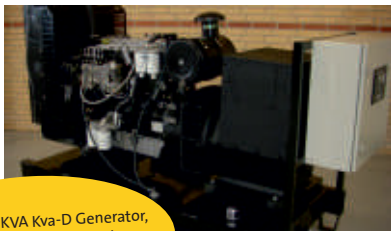
Foto: Niels Lauritsen.

Nye Kva-D generator-anlæg fra Skjern

Har du brug for nødstrøm til dit dambrug?
Så har KVA Diesel A/S løsningen!

På vores fabrik ved Skjern produceres denne nye type generatoranlæg, i en bred vifte af forskellige størrelser.

- Fra 35 KVA til 150 KVA
- Anlæggene sælges til særdeles konkurrencedygtige priser.
- Der ydes landsdækkende service

Priseks.: 80 KVA Kva-D Generator,
yder 115 ampere, i åbent anlæg,
som billede i alt: 62.900,- kr.

Se vort store udvalg på www.kva-diesel.dk
Vi rådgiver i den bedste løsning til dit behov

KVA Diesel A/s

Skjern, Tlf.: 97364111

MacroVital®

MacroVital®

- den dokumenterede immunostimulant

Nu også med dokumenteret effekt mod
rickettsia (P. salmonis):
(Aquatic Health, Chile, dec. 2004)

- Klart reduceret dødelighed
- Stærkt forbedret tilvækst (+ 50%)
- Fuldstændig bekæmpelse af smitten

MacroVital® kræver ingen tilbageholdelsestid.

For maksimal, forebyggende effekt anbefales brug 1 uge pr. måned.

VETREPHARM A/S

Postboks 16 · Øgelundvej 7 · Blåhøj · 7330 Brande
Tlf. 7534 5344 · Fax 7534 5211 · vp@vetrepharm.dk · www.vetrepharm.dk

NYT!!

Alt til dambrug hav- og ålebrug

klækkeudstyr
transport og sortergrej

iltfordelere

foderautomater

fugleværn

aluplader

baljer

spande

handsker

arbejdstøj

sko

støvler

net

vod

ketcher

sugekurve

beluftere

waders

**Alt i plastrør og slanger
og tilhørende fittings**

Vi er med til at sikre bredden

MIDTJYSK AQUA ApS

Vestermarken 3 • 8765 Klønborg • Tlf. 70 23 12 18 • Fax. 76 59 50 20

Se netbutikken på: www.midtjysk-aqua.dk

FERSKVANDSFISKERIBLADET

REDAKTION

Henning Nielsen
Halsebyvej 30, 4220 Korsør
Tlf. 5838 7225
henviol@dlgtele.dk

INDLEVERINGSFRISTER

Indlevering af redaktionelt stof og
annoncer til næste blad skal ske
seneste **den 20. august 2010.**

TRYK

Silkeborg Bogtryk
Stagehøjvej 27, 8600 Silkeborg
Tlf. 8682 1655

ANNONCER

Henvendelse vedr. annoncer til
Niels Lauritsen, Silkeborg Bogtryk
Tlf. 4698 1592
nl@silkeborg-bogtryk.dk

Stof til bladet indsendes til redak-
tionen som e-mail, på diskette eller
CD-ROM.

Bladet påtager sig intet erstat-
ningsansvar som følge af trykfejl i
annoncer.

Bladets artikler udtrykker ikke nød-
vendigvis foreningens officielle politik.

Forsidefoto:

Finn Sivebæk viser elektrofiskeri i
Køge Å
Foto: Henning Nielsen